

Glasilo Slovenske Krajine

NOVINE

Prihaja vsako nedeljo.

Cena na leto doma 10 din. ali 40 K. V Ameriko cena na leto 25 din. ali 100 K. Kam doma na eden naslov od deset falatov više hodi, dobijo naročniki i kalendar brezplačno.

„Vredništvo i opravištvo Novin je v Črensovcih, Prekmurje“.

Vrednik Klekl Jožef, vp. plebanoš v Črensovcih.

Namest. v uredništvu Berden Andrej kaplan v D. Lendavi.

Rokopise i naročnino pošiljajte na uredništvo ali opravištvo Novin v Črensovcu Prekmurje. Oglasi, (inserati) se tudi tu sprejma. Cena ednoga kvadratnoga centimetra za ednok 50 par (2 K.) za večkrat popust od 5% do 35%.

Na rovaš.

Prekmurje pod Austrijo? Či smo pod Austrijo, zakaj pa te mamó mejo v Gederovcih, na Cankovi itd? Pa zakaj plačamo drago carino? To nam naj razložijo naši modri uradniki, šteri po vsoj sili na nas ščejo podveznoti austrijske zakone. Šolskomi nadzorniki smo že večkrat glasno povedali, ka mi mamó svoj šolski zakon i dokeč parlament novoga šolskoga zakona ne sklène za celo kraljevino SHS, tečas mamó pravico po svojem starom šolskom zakoni se ravnati i šolski nadzornik je tudi dužen po tom zakoni postopati. Zaman nam je dao na znanje v novinaj, ka je Višji Šolski Svet na Prekmurje tudi raztégno bivšo štajersko vsakdanešnjo šolsko obveznost do konca 14. leta. V.Š. Svet je ne zakonodajna oblast. Pa zakonodajni odbor v Belgradi je vse narédbe V. Š. Sveta za neveljavne oznano. Tak je prav. Dimnik, Gangl, Jurko i tovariši, šteri so tak zaljubljeni v austrijske zakone, naj idejo v Burgenland raztégivati te zakone, tisto je austrijska dežela; Prekmurje je pa srbska provinca i ne potrebuje plesnivih austrijski zakonov. (Risum teneatis pueri!)

V tom oziri moremo tudi kraljevskoj sodniji nepravno postopanje na rovaš zapisati. Pa so kraljevski sodniki vučeni gospodje, pravniki, juristi; zato od njih stem bole lahko čakamo, da vu vsem na podlagi pravnih principov postopajo. Zdaj, samo eden slučaj nepravilnoga pravnoga postopanja vržemo pred javnost. Edna cerkev je erbala dva plüga zemlje. Vogrska sodnija je na podlagi teštamenta dokončala, ka se ta zemlja po omožitvi ali po smrti vžitkarice more odati. To je tak edna osojena zadeva (res iudicata). Tu sodnija zdaj nema drugoga posla, kak sodbo izvršiti. A Lendavska Kraljevska sodnija je pa izjavila, ka se ta zemlja brez vládnoga dovoljenja nemre odati, ar austrijski zakon to predpišuje. Ali kak pa pride Prekmurje k tomi austrijanskomi zakoni? Kda je bio te zakon za Prekmurje sklenjen? Što ga je razglaslo? Takšega zakona je v Prekmurji nikdar ne bilo i dnes ga tudi ne pripoznamo. Sodnija je ne zakonodajna oblast, ona nema pravice nam zakone navežuvati. Sodnija more po obstoječih zakonih soditi.

Uradna naznanila.

Z Cbr. 13381. Generalne Direkcije Carina Beograd od 2. marca t. l. izdanoga na podlagi sklepa Ministrskoga sveta od 1. marca t. l. prepovedan je uvoz vseh luksuznih predmetov, šteri neso neobhodno potrebni i šteri se izdelavajo v našoj državi. Izjemoma je pa dovoljen uvoz onih luksuznih predmetov po 3. marci t. l. za štero se more z avtentičnimi dokumenti dokazati, da so bili kupljeni ali naročeni do 3. marca t. l. Prošnje z prilogami (pogodbe, govori, fakture, naročilna pisma) za uvoz takšega blaga se majo predložiti Generalnoj Direkciji Carina Beograd, a potom carinarnice, prek štere se namerava blago uvoziti, v

časí od 30. dni od 3/III. t. l. dalje. Blago, kupljeno po 3. marci se bo brezpogojno zavračalo, Natančnejše podatke o prepovedanih luksuznih predmetih dobijo interesenti pri glavni carinarnici III. reda v M. Soboti i vseh njenih carinskih oddelkih.

Opozarja se, da se bo proti švercarom, ki bi poskušali vtihotapiti prepovedane luksuzne predmete, najostrejšé v smisli carinskega zakona postopalo:

Blago se konfiscira, švercar pa pokaštiga, kaštiga znaša: carina, desetkratna carina, k šteroj kazni se prišteje še 50% desetkratne carine in pa taksa za obsodbo. Zvün toga bo vsaki tihotapec z luksuznimi predmeti kaštigan še z zaporom od 3 do 6 mesecov zopora, štera kaštiga se ne more spremeniti v penézno kaštigo.

Tihotapec je vsaki, ki po stranskih i ne priznanih carinskih potih i cestah, poskuša uvoziti (unositi) blago ali ga izvozi (iznosi). Ravna-tako je tihotapec tisti, ki na carinski poti ne prijavi carinarnici, da ima predmete, od šterih se plača carina, pa se z preiskavo najdejo te predmeti.

Naši brati.

Gor Jožef iz Pince st. 56. posestnik oženjen izpove sledeče:

Dne 27. februara so prišli graničarje k meni so me odtirali v D. Lendavo k kapetani 7. graničarske čete zato, da so sumili, da sem jaz tisti ki sem žandarom naznalo, da pusti kapetan Čarapič ljudi madžarske narodnosti prek meje na Madžarsko brez dovoljenja.

Jaz sem pravo, da to ne istina, nato me je začeo kapetan Čarapič z sabljov v njegovo sobi tak pretepati, me vrgeo na tla i hodo po meni, da sem bio ves čaren. Nato me je zapro v občinski zapor i me še le na drugi den spusto vó, kda je prišla moja žena po mene ob 9. vürli.

Jaz sem šo nato k doktoru Preisi, šteri me je preiskao i napravo izspričevalo, štero sem neso k žandarom v Dolino i sem jih proso, naj stoga nekaj napravijo.

Kak so se začeli žandarje zato zanimati i ko je prišel dne 1. marca 1922. en žandar v Pince po službenim poslom, ga je kapetan Čarapič k sebi pozvao i ga prižao za spodnjo čelüsti, njemi dao dve plüski i reko, da je šva-ba on i njegov zapovednik, ar so žandari njega notri javili, da je on Gor-a zbio. Komentarja k tomi ne trebej. Gor je zdaj betežen i leži v postelji.

Demokratsko zborovanje v D. Lendavi. Dr. Kukovec za autonomio.

Kak smo že v zadnjoj štev. naši Novin poročali, je dr. Kukovec, bivši minister, narodni poslanec, celjski fiškališ imel sijajno obiskani shod v sredi svoji demokratski uradnikov v D. Lendavi dne 11. marca. Eden shod z vekšov fiaskov si že ne moremo premisliti. Shod je bio napovedan ob 7. večer, a obdržali so ga že ob 5. Na shodi so bili navzoči: dolnjelendavski uradniki vsi i pravimo bole malo več, kak menje 15—20 drugi ljudi, ki so pa ne prišli ravnoč tak na shod, nego bole so se slučajno v gostilni nahajali.

Sejao otvori g. Golub, nadučitelj na dolnje lendavskoj šoli, pozdravi g. dr. Kukovca i predlaga, da se izvoli predsednik zborovanja. Dr. Čuš ne po božoj milosti i ne po volji ljudstva gerent v D. Lendavi, predsednik, si šteje v čast, da ma priliko pozdraviti g. poslanca dr. Kukovca i nato preda reč g. Kukovci. Zdaj se začne samohvala i farbanje ljudstva. Dr. Kukovec: Naša demokratska stranka nam dosta dobroga učinila v Belgradi (Tam mogoče, kapitalistom,

bankirom i verižnikom ali nam ne v Prekmurji). — Kelko dobra je včino samo on za naše invalide, spravo njim podporo, či dosta ne, — to sam pripoznava pa nikaj li (ništernih je ešče itak nedobivajo). Demokratska stranka se briga za vse sloje (cilo pa za kapitaliste, verižnike, švercare pa za Puceljové vole, da se dobro prodajo) — Dr. Kukovec izjavi na dale, da je on poslanec za Prekmurje, mamó ešče enoga g. Klekla, da pa glavna stvar je, da je dr. Kukovec prekmurski poslanec (Nevemo samo, što ga izvolio, demokratska stranka 5 glasov dobila v Prekmurji i te pomotoma).

Najbole dr. Kukovec nosi na srci dobrobit Prekmurja On nam je spravo železnico M. Sobotu—Ormoš (glasi iz ljudstva: nam trbej M. Sobotu—D. Lendava). Pripozna g. poslanec sam, da ešče zdaj ne more to spraviti njegova stranka, da bi se odprle železnice M. Sobotu—Hodoš ali D. Lendava—Redič, ar je na Vogrskom ešče dosta špijonov. On dela za autonomijo, (smej) On je ščeó, da bi Prekmurje prišlo pod Mariborsko oblast, a to so njemi naš g. poslanec Klekl prepredili, oni ščejo prej, da bi prišli mi prekmurci pod Ljubljansko oblast (grda laž, naš g. poslanec ščejo autonomijo, nedeljivo Slovenijo i nedeljivo Prekmurje, to je istina). Na slednje pa povdari g. Kukovec, da je itak najbolše, či je centrum Belgrad (tu je pokazao vó maček škrample, da dela za centralizem.) Farbarija se nadeljuje. — Ka dobra nam je učinila še njegovo stranka. Valuto nam je tudi ona popravila, slaba je, da pa ešče itak bogša kak austrijska (jako slabo troštanje) On i njegova stranka dela na to, da se gospodarstvo i industrija vredi v državi, tak se bo tudi naša valuta vzdignola (nervoznost narašča).

Po zborovanji je g. dr. Kukovec sprejemao pritožbe, med šterimi je dostakrat v veliko zadrgo prišao, da ne znao kaj odgovoriti. Samo par slučajov. En možak iz Dugevesi: G. minister, či Vi pa vaša stranka vsem tak dobro ščeie i vsakomi date pravico i ednakopravnost, zakaj nam ne date pravice, da bi si mi sami volili župani i nam ne bi pošilali takše, štere ljudje neščejo. Zakaj naši invalidi ne pridejo do službe, nego nam tam od preka je se pošiljate, zakaj nam vaša vlada ne dovoli zrnja brez carine prek meje voziti i drv z Vogrskoga? Takši interpelacij je ešče več bilo, na štere so g. dr. Kukovec mučati mogli.

Vidite, tak vam znajo demokratje farbatí ljudi pa njim pesek toriti v oči. Tu govori, da je za autonomijo, v Belgradi je pa najbolj zagriženi centralist. Mislimo, da ne bo dugo časa, ka bodo volitve, zato idejo že vó razni farbarje pokrajina ljudstvo farbat. Vsem nevolam pa ki je dnesden mamó v našoj državi, so ravnoč demokrati krivi.

Glasi.

Slovenska Krajina.

Naznanje vsem občinskim županom i poveljnikom občinski gasilcov. Vu krátkom časi bodo začeli g. požarno policijski nadzorniki pregledjivati občinske gasilce. Opozarjajo se vsi župani i poveljniki gasilcev, naj nemudoma preglednejo vse gasilsko orodje i či najdejo kakše nedostatke naj je dajo popraviti, da pri inspiciranji nede meli kakše neprilike. Naravna dolžnost je voditelj občin se skrbeti, da vu slučaji požara se vsa gasilska škér vu najbolšem stanji najde, ar samo z dobrim i pripravnim orodjem se lahko proti ognji postavi i našega bližnjega od velkoga kvára rešij.

Na smrt obsojen je bio pred mariborskim porotnim (eskütszék) sodiščem 9 t. meseca neki Šandor Kalman iz Prekmurja za volo umora. Ali se ta sodba izvrši ali ne, ešče ne vemo, ar je sodišče vložilo prošnjo za pomiloščenje.

V Čakovci so mrlí 3. marca na nagloma vlč. g. Rozman Robert gvardian tamošnjega kloštra v 55. letnoj starosti. Pokojni so bili blaga duša, dober človek, za šterim žaluje cela okolica Čakovca. Rojeni so bili v Prekmurji, sin negdašnjega Črensovskoga školnika. N. p. v. m.

Vsem našim naročnikom damo tem potom na znanje, da od segamao bodemo samo ona poročila od raznih prireditelj objavljali v naših Novinah, k šterim nam priložijo 2 dinara. To ne bo naše, nego mi moremo davek plačati od vseh inseratov i takših društvenih poročil tudi davčnomi uradi. Dozdaj smo kšenkí radi včínoli, ar nam ne trbelo davka plačuvati, a duže pa nemremo, vej znan nišče ne želej, ka bi ešče na to gorplačali, tak preveč falo davlemo Novine. Do toga nam je tudi pripomogla demokratska-samostojna vlada.

Prvejši vojni minister na zatožnoj klopi. Naši poslanci jugoslov. kluba so zahtevali da se bivši vojni minister Žečevič naj postavi na zatožno klop, zakrivilo je namreč to, da je notri pozvao rekrute lanskoga leta novembra meseca v najhujšoj zimi, za nje so se pa dobro ne preskrbeli na telko, da je 6000 rekrutov obeležalo 300 pa mrló.

Kak je s primorskim koloništvom? Na Esterhazijovom marofi v Petešovci je agrarna reforma naselila nekje primorce. Pa ka to ljudsvo, tam dela? Nikajl cejli den manjari — pa nazadnje kakaj bi delali, da agrarna reforma z Ljubljane komandera, ka njim se vse zabada more davati — tak dobijo zrnje, drva, stanovanje pa foringo z ednov rečjov vse — pa zakaj bi te delali. Vse posédi se iščejo delavci i domačini hodijo po 10 km. daleč na delo vsakš den, no primorci se nindri ne vidijo, oni se pozavlejo, ali priti neščejo — človik se more čúdití njuvoj nemarnosti, — niti svojij koz neščejo v rédi pasti, več jij za drvo privžejo a nemaren pastir ležij — pa bi zato preporečili agr. reformi, da čí koga pošle v Prekmurje, naj bo bar takši, ka de si znao krüh služiti a ne ka bi tú vsem bio samo na ter — Prekmurje za manjake kakši so primorci, nema krüha, pa bi bilo najboše, čí bi agr. reforma namesto primorski manjakov naselila delavne sirmaške domačine, a prve poslala odked so prišli, naj si zapomlijo g. pri agr. reformi, ka Prekmurje ne komunistička republika, gde bi domačini zmetno delali, a primorci brez dela samo jeli. Hic Rodus, hic salta! a ne tam, gde to neje potrebno.

Beteg našega g. poslanca. Naš g. poslanec so v španjolskom betegi ležali dva tjedna v Belgradi. Beteg jih je jako zmantrao, ka so mogli priti domo, da se malo okrepijo. Zavolo slabosti po zdravnikovom predpisi par tjeđnov nikoga ne morejo sprejeti. Že se naznani v Novinah, kda sme što k njim priti. Nišče naj ne piše v Belgrad, nego v Črensovece čí kaj šče ž njimi opraviti. Vse prošnje, štere so prišle ka njim v Belgrad so rešili. To vzmite vsi naznanje. Gda dobijo kakši odgovor, vam že naznanijo.

Za železnico med Špiljom i Ljutomerom so naš g. poslanec z g. Žebotom intervenirali, da se otvori. V Belgradi so se te preminole dni vršila pogajanja za trgovsko pogodbo med našov državov i Austrijov. Gda se podpiše ta pogodba, de potívanje olejšano prek v austrijo posebne olejšave pa dobijo ljudje, ki 10 kilometrov od meje prebivajo. Žele našega prebivalstva so zastopali pri tom pogajanji naš g. poslanec. Za naše delavce, da dobijo pošteno delo, so naš g. poslanec v Belgradi vodili pregovore z odposlancom države.

Ednakopravnost želejmo za vse. Najbole čútijo to krivico ništerne občine v Prekmurji pri talanji drv. Občine, štere so bliže k goščí, gde se sekajo drva, morejo ta dragše plačati, štere pa dale, menje, ar prej te morejo več za foringo dati. Mislimo, da je to ne pravica.

Če se bodemo po tem sistemi ravnali, te agr. reforma more občinam, štere so daleč, rečimo poleg Müre, more drva zobstoa dati, ar so preveč daleč. Naj bode cena za vse ednaka. Drva si tak skoro vsakši sam vozi domo. Ali pa naj agr. reforma aii pa vsaj minister Kukovec nam te tudi to spravi vó, da mi, ki smo daleč od M. Sobote ali od D. Lendave, čí mo si šli ta po kakše blago, tam naj to falej dobimo na pdiagi toga, ka smo daleč.

Država.

Jugoslavija. Vlada je za palik v krizi, z edne krizi pride v drugo i to vedno tak ide. Za togavolo so tudi parlamentarne seje odgodene, do 20 t. m., samo razni odbori delajo. V odbori se dela zakon za to, da se število uradnikov zniža. Republikanski poslanec Gjonovič je zahteval, da se v Sloveniji i na Hrvatskom število uradnikov naj zniža na polovico. Bole prej srbske trbej nastaviti, čí so gli ne kvalificirani (vučeni),

da so tej „državotvorni“, a naši ne. Kakše kozlove pastire iz Albanije nam naj dencjo se za višije uradnike, to dobro bo! — Na Reki (Fiumi) je velka anarhija. Italijanski fašisti kraljujejo. Predsednik Zanella je pobegno iz Reke.

Svet.

V Segedini so na smrt obsodili rdečega mogočnjaka Engla, šteri je jako dobro znao ljudi v red vzeti in že v strahi držati. Za časa „carstva“ Béla Kuna je namreč vmoro Ludovika Nagya, šteri je bio predsednik zbornice in njegovoga brata, da njemi ne bi bila na poti. Smrtne obsodbe so pa na Madjarskom sicer na dnevnom redi in ječe izda pune krivij in ne krivij boljševikov. Tak se zdaj pa magnati maščujejo nad proletarci, šteri so prle njim vajati na šínjeke devali.

Ka se ešče ministri preveč vidi. Madjarski minister za pravosodje (igazságügy) ima jako veliko veselje v dvoboji (párbaj), se zna, samo zavolo lepšega, od smrti si on niti ne misli. Njegov kolega pa je izdao odredbo, da se dvoboj ostro kaznuje, zato je prvak pravice bio potrt in je protestirao proti toj odredbi. Čúđno je, da ljudje, šteri bi mogli biti branitelji pravice, strašno ostro kaznujejo tiste, šteri lačni in razcofani, prestopijo zakone, sami pa so ne zadovolni, če se takša neumnost, kak je dvobo kaznuje.

Amerikanskim dolarom je cena preveč spadnola premnoči tjeđen: P r i e s o valáli 310—315 zdaj že samo 250—255 koron se da za nje. Naša valuta se malo zdignola. V Curihi notira naša korona zdaj 1.80, prle je pa 1.50. Vrednost vogrski penez tudi spadnola od 40 na 36, to je, da za naših 36 koron dobimo 100 vogrski.

Orel.

Revizije Prekmurskih „Orolskih“ odsekov se vršijo v Bratonicih dne 26. marca ob 10. vuri, v Žižhah pa popoldne ob 2. vuri. Na vrsto pride: pregled telovadbe organizacija i pregled spisov. Bog živi. Okrožni odbor v Bogojini.

Okrožna seja se bode vršila dne 2. aprila 1922. ob 9. vuri v gostilni Huber v Beltincih. Razpravljalo se bode od nastopa okrožja. Pozivamo vse odseke!

ZDRAVJE

kože, obraza, vratu, rok, tako kakor tudi lepa rast las, se morejo samo skozi razumno nego lepoti doseči. Tisočera pripoznanja so dospela od vseh dežel sveta za lekarnarja Fellerja:

„ELSA“ LILIJNO MLEČNO MILO najboljše blago, najfinejše „milo lepote“; 4 kosi z zamotom in poštnino 98 Kr.

„ELZA“ OBRAZNA POMADA odstrani vsako nečistost kože, sončne pege, zajedance, nabore, i t. d., naredi kožo mehko rožnato-belo in čisto; 2 porcelanasta lončka z zamotom in poštnino 52 Kron.

„ELSA“ TANOCHINA POMADA ZA RAST LAS krepi kožo glave, preprečuje izpadanje, lomljenje in cepanje las, zaprečuje prhut, prerano osivelost i t. d., 2 porcelanasta lončka z zamotom in poštnino 52 Kron.

PRODAJALCI ako naročijo najmanj 12 kosov od jednega predmeta dobijo popust v naravi. RAZNO: Lilijno mleko 15 Kr.; Brkomaz 8 Kr.; najfinejši Hega-puder Dr. Klugera v veliki originalnih škatuljah 30 Kr.; najfinejši Hega zobni prašek v patent škatljah 30 Kr.; puder za gospe v vrečica 5 Kr.; zobni prašek v škatljah 7 Kr.; v vrečica 5 Kr.; Sachet diševa za perilo 8 Kr.; Schampoon za lasi 5 Kr.; rumenilo 12 listkov 24 Kr.; najfinejši parfen po 40 in 50 Kr.; Močna voda za lase 58 Kr. Za te razne predmete se zamot in poštnina posebj račun.

EUGEN V. FELLER, lekarnar STUBICA donja 40—12. centrala 146. Hrovaško.

Tisoče ljudi v vseh deželah sveta uporabljajo že 25 let prijetno dišeči

Feller-jev „Elsafluid“

kot KOSMETIKUM

za nego zob, zobnega mesa, glave, kot dodatek k vodi za umivanje, ker je radi svojega antiseptičnega in čistečega osvježujočega delovanja najboljšega učinka. Ravno tako je priljubljen kod krepko blago delujoče in

vrlo prijetno sredstvo za drgnjenje

hrbta, rok, nog in celega telesa. Je mnogo močnejši in delujoči nego Francosko žganje in najbolje sredstvo te vrste. Tisoče priznanja! Z zamotom in poštnino za vsakoga: 3 dvojnat ali 1 špeciálna steklenica . 48 K

Za prodajalce:

12 dvojn. ali 4 spec. steklenice . . . 168 K
24 „ „ 8 „ „ . . . 280 K
36 „ „ 12 „ „ . . . 394 K

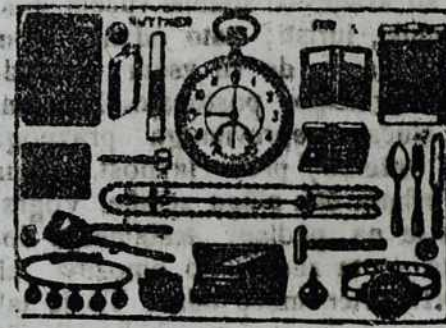
POŠTNINE PROSTO na Vašo pošto. Kdor denar naprej pošlje, dobi še popust v naravi.

PRIMOT: Elsa obliž za kurja očesa 5 Kr. in Kr. 750; Elsa mentolni klinčič 12 Kr.; Elsa posipalni prašek 11 Kr.; Pravo Elsa ribje olje 85 Kr.; Elsa voda za usta 36 Kr.; Elsa kolonska voda 41 Kr.; Elsa šumskimiris 41 Kr.; Glycerin 6 in 30 Kr.; Lysol, Lysoform 30 Kr.; Kineski čaj 3 Kr.; Elsa mrčešni prašek 15 Kr.; Strup za podgane in miši po 8 i 12 Kr.

EUGEN V. FELLER, lekarnar, STUBICA 40—7. donja Hrovaško. Centrala 146.

Našli bodete za lastno uporabo in DARILA predmete vzlatu, srebru, nakite, ure, verižice, prstane, uhane, narokvice in krsne spominske obeske, ter od raznih potrebščin

kaj iščete

vsebuje sjajni katalog s slikami od Tvorniške tvrtke H. SUTTNER, LJUBLJANA št. 945. 20—6.

Išče se GOSPODIČINA

za domači poseo znajoča slovenskoga i vogrskoga jezika. Več se pozvej v LEKARNI (apotheki) v D. Lendavi.

Trüge (škrinje) za mrtve v vsakoj velikosti i vse mrtveče potreboče kúpite najfalej pri Albin Sagadini v Beltincih.

Podpirajte Novine!

Kúpim vsefelé kože i te tudi vmem v delo, kak se najfineje in hitreje izdelajo v fabriki I. Sinigoj v Ljutomeri.

Kože (leder) podplate i vse šušterske potrebščine kak tudi čisto garantirano tikveno olje kúpite vsakš den po najnižjih cenah pri

Albin Sagadin
trgovina z kožami
v Beltinci.

K O D A J I

so na Dugoveškom bregi gorice s hrambov, 7 plügov oratje zemle i pašnik, edna hiša z 2 plügoma oratje zemle, 8 plügov gošče i pašnik.

Pozvediti v D. Lendavi pri g. ERNEST BALKANYIJI.